

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. T.**, bývajúceho v B., proti žalovaným **1/ J. T.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. O.K., advokátkou v B., H. č.X., **2/ A. G.**, bývajúcej v B., **3/ M. T.**, bývajúcej v B., **o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21 C 161/2005, o dovolaní žalovanej **1/** proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 2. marca 2011 sp. zn. 15 Co 170/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovanej **1/ o d m i e t a .**

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 9. decembra 2008 č.k. 21 C 161/2005-109 určil, že dôvody vydedenia žalobcu uvedené v listine o vydedení zo 4. júla 2004 jeho otcom V. T., zomrelým X., nie sú dané, žalovaným **1/ až 3/** uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 10 870,-- Sk (360,80 Eur) do 3 dní k rukám advokáta a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť trovy konania štátu v sume 595,-- Sk (19,75 Eur) na účet súdu do 3 dní. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nebolo preukázané, že by žalobca naplnil dôvody, pre ktoré ho porúčiteľ vydedil, pretože pre platnosť vydedenia z dôvodu podľa § 469a ods. 1 písm. a/ Občianskeho zákonníka je nevyhnutné, aby sa porúčiteľ ocitol v situácii, kedy potrebuje pomoc, nie je schopný pomôcť si sám a bez cudzej pomoci si obstarat' základné životné potreby a taká pomoc mu nebola poskytnutá. Porúčiteľ sa však v takej situácii neocitol, pretože sa o neho starala jeho manželka a o tom, že je porúčiteľ v nemocnici, žalobcu neinformovala. Za tejto situácie neexistoval dôvod, aby porúčiteľ žalobcu sankcionoval pre neposkytnutie pomoci v chorobe a starobe, vydedením. Za nepreukázaný považoval súd aj druhý dôvod vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b/

Občianskeho zákonníka, a to, že by žalobca o poručiťa trvalo, od roku 1977 neprejavoval opravdivý záujem, ktorý by inak ako potomok prejavovať mal. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že medzi žalobcom a poručiťom dochádzalo k sporadickým stretnutiam na základe ich obojstranného vzájomného správania, nešlo o absolútny nezáujem od roku 1977 tak, ako to bolo uvedené v listine o vydedení. Takáto skutočnosť nevyplynula z výpovedí svedkov, ale ani z výpovede žalovanej 1/. Rozhodnutie o trovách odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p., úspechom žalobcu v konaní a vznikom trov na právnom zastúpení.

Na odvolanie žalovanej 1/ do veci samej a odvolanie žalovaných 2/ až 3/ do trov konania, Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 2. marca 2011 sp. zn. 15 Co 170/2010 rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie, jeho rozhodnutie považuje za vecne správne a preto sa v plnom rozsahu s ním stotožňuje, keď aj odvolací súd vzťah medzi žalobcom a poručiťom hodnotil ako obvyklý vzťah medzi otcom a synom. Za správne považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa aj v časti týkajúcej sa trov konania, keď dôvody na použitie ustanovenia § 150 O.s.p. podľa jeho názoru neboli v prejednávanej veci dané.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalovaná 1/. Navrhla, aby dovolací súd oba rozsudky súdov nižších stupňov zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedla, že v konaní došlo k vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a to tým, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože odvolací súd prejednal vec bez nariadenia pojednávania a tým jej neumožnil, aby jej vec bola verejne prejednaná. Neakceptoval jej žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu ochorenia jej právnej zástupkyne a takéto konanie súdu jej znemožnilo legitímne a riadne uplatniť svoje procesné práva a právom chránené záujmy, ktoré jej priznáva Občiansky súdny poriadok a Ústava Slovenskej republiky. Následkom takéhoto postupu odvolací súd nezistil skutočný stav veci a tiež nesprávne právne vec posúdil. Namietala, že odvolací súd neskúmal naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení, že dôvod vydedenia nie je daný. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením súdu prvého stupňa, ktorý nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy a preto vec nesprávne právne posúdil. Zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako neprípustný odmietnuť, pretože dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku a k odňatiu možnosti konať pred súdom žiadnemu z účastníkov nedošlo.

Žalované 2/ a 3/ vyjadrenie k dovolaniu nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolacích (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1, 3 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci žalobca 1/ napadol dovolaním rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (§ 219 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 ods. 2 a ods. 3 O.s.p.

Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Preto dovolanie podľa § 238 ods. 2 O.s.p. neprichádza do úvahy. Nejedná sa ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani nešlo o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie nie je preto prípustné ani podľa § 238 ods. 3 O.s.p.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Právne relevantné ale nie je tvrdenie dovolateľa, že k vade takejto povahy došlo, ale iba zistenie, že konanie je ňou skutočne zat'azené.

Dovolateľka netvrdila, že by konanie bolo postihnuté vadou konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a vada tejto povahy ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytykané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi

odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Podľa názoru dovolacieho súdu v posudzovanej veci konanie pred odvolacím súdom takouto vadou nie je postihnuté.

Pokiaľ dovolateľka namietala, že odvolací súd postupoval nesprávne, keď rozhodol vec bez pojednávania, hoci pôvodne vytýčil dvakrát termín pojednávania, ktoré následne odročil a podľa jej názoru bolo potrebné dokazovanie doplniť, treba uviesť, že podľa § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008 na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.).

Z dikcie ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že na prejednanie odvolania, ktoré smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej musí predseda senátu nariadiť pojednávanie, okrem iného aj vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Či v konkrétnom prípade je nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, je však vecou úvahy odvolacieho súdu a nie účastníkov konania. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvého stupňa náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci a preto nie je potrebné dokazovanie zopakovať alebo doplniť, nič mu nebráni (ak nejde o ostatné dva v zákone vymenované prípady), o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Zo znenia tohto zákonného ustanovenia nevyplýva, že by odvolací súd mal na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie vždy, ak účastník trvá na nariadení pojednávania.

V posudzovanej veci odvolací súd mal za to, že súd prvého stupňa zistil úplne skutkový stav veci a že dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam. Nepovažoval preto za potrebné súdom prvého stupňa vykonané dokazovanie doplniť o ďalšie dovolateľkou navrhované dokazovanie, o čom rozhodnúť je v jeho plnej kompetencii. Nemožno mu preto vyčítať, že jeho postup, keď prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania, bol v rozpore so zákonom.

Dovolateľka v dovolaní tiež namieta, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania, nezobrali do úvahy správu o zdravotnom stave poručiťa, nevysporiadali sa s tým, že svedkovia nevypovedali pravdivo a nezaoberal sa otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd nie je ale viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (por. § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom zaujal názor, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. Nevykonaním účastníkom navrhovaného dokazovania nedochádza k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom.

Pokiaľ dovolateľka namieta nesprávne hodnotenie dôkazov, dovolací súd uvádza, že v prípade nesprávnosti hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 27/92 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 42/1993). Neprípustnosť takého dôvodu je daná charakterom dovolacieho konania, v ktorom sa už dôkazy nevykonávajú (§ 243a ods. 2 O.s.p.), a tak ani neprislúcha dovolaciemu súdu, aby prehodnocoval dôkazy vykonané súdmi nižších stupňov. Nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov nezakladá vadu v zmysle § 237 O.s.p. Treba poukázať aj na to, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

Rovnako je na tomto mieste potrebné uviesť, že procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. nezakladá ani to, pokiaľ súdy svoje rozhodnutie založili na neúplných skutkových

zisteníach. Nedostatočné skutkové zistenie má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia súdu, samo osebe ale nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.

Dovolateľka v dovolaní ďalej namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. K odňatiu možnosti dovolateľky pred súdom konať nemohli viesť ani právne závery, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, lebo ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súd svojím rozhodovaním neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné právo účastníka. Či už teda súdy napadnuté rozhodnutia založili na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací súd rozhodnutia z tohto aspektu neposudzoval), neodňali tým dovolateľke možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Keďže v danom prípade nie je dovolanie dovolateľky podľa § 239 O.s.p. prípustné a nevyšla najavo procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol jej dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), pričom sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 a § 224 ods. 1 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. augusta 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Patrícia Špacírová